

ГЕНДЕРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ЖІНКИ В СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ США: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена проблемі гендерної ідентичності жінок-іммігранток із Латинської Америки у США. Автор розглядає модель «деконструкції» гендерного (жіночого) національного характеру (*marianismo*) на тлі асиміляції у приймаючій культурі, а також лінгвальні та мовленнєві маркери зміненої ідентичності. У дослідженні наголошується, що в результаті асиміляції діти іммігрантів або зберігають аутентичну гендерну етику або набувають латиноамериканської феміністської естетики, що відбиває концепцію «жіночого повноваження».

Ключові слова: «деконструкція» ідентичності, гендерні ролі, жіночий національний характер, фемінінність, зіткнення культур, маскуліність, етнічний стереотип.

Юнацкая А.Б. Гендерная идентичность латиноамериканской женщины в современной культуре США: лингвокультурологический аспект. Стаття посвящена проблеме гендерной идентичности женщин-иммигранток из Латинской Америки в США. Автор рассматривает модель «деконструкции» гендерного (женского) национального характера (*marianismo*) на фоне ассимиляции в принимающей культуре, а также лингвальные и речевые маркеры эволюции идентичности. В исследовании подчёркивается, что в результате ассимиляции дети иммигрантов либо сохраняют аутентичную гендерную этику, либо приобретают латиноамериканскую феминистическую эстетику, отражающую концепцию расширения прав и возможностей женщин.

Ключевые слова: «деконструкция» идентичности, гендерные роли, женский национальный характер, фемининность, столкновение культур, маскулинность, этнический стереотип.

Yunatskaya A. Gender Identity of Latin American Women in the Modern U.S. Culture: Linguistic and Cultural Approach.

The proposed research paper addresses the problem of intercultural Latina(o) identity transition in the course of integration into the American society which is investigated through the prism of interrelation of gender roles and linguistic patterns in written and oral discourse. As the given paper addresses the Hispanic gender identity, the author gives an insight into the deconstruction of the female gender national character or *marianismo* through assimilation in the American culture. The linguistic and discursive examples of identity switch are negotiated in the article. It is emphasized that children of first-generation immigrants in the U.S. while adjusting to the mainstream culture either retain their heritage gender ethic or attain Latina feminist aesthetics and reflect the concept of women's empowerment. At the core of the research is an exploration of transition of authentic Latina(o) identity into a dual or the mainstream American identity with regard to different gender roles in patriarchal societies and the American pro-feminist values. The paper particularly addresses first-generation immigration from Latin America, immigrants' biculturalism and bilingualism, and how these factors shape their cultural identity.

The author explores the relationship between language and culture, and aims to contribute to international conversations about immigration, cultural identity, and assimilation. It is stated that self-identification may be different from the identification of the *mainstream society*. The assumption is that women's empowerment and identity deconstruction of the *dual culture* citizens in majority of cases are accompanied by successful *public individuality*, while *private individuality* may be infringed.

It is intended to study the evolution of the Hispanic gender national character through the prism of biculturalism and bilingualism, using the data from fictional and non-fictional works of Latina/o immigrant writers. While the verbalized negative social attitudes are represented by the semantic derogation of vocabulary borrowed from Spanish, often Hispanic authors incorporate Spanish into their English writing and create playful linguistic hybrids of Spanish and English.

Key words: identity deconstruction, gender roles, *marianismo*, femininity, clash of cultures, masculinity, ethnic prejudice.

Нерозривний зв'язок між гендерними проблемами, загальнокультурними нормами та цінностями обумовлює **актуальність** гендерних досліджень (*gender-sensitive research*) у лінгвістиці, лінгвокультурології, соціолінгвістиці та інших галузях знань. Міжкультурні дослідження з огляду на гендерний аспект на матеріалі взаємодії культур США є плідними, оскільки кросс-культурні контакти є наслідком культурного різноманіття у країні. Гендерний компонент цієї взаємодії становить інтерес, на наш погляд, з точки зору формування ідентичності іммігранта першого покоління, а саме адаптації, збереження або «деконструювання» аутентичності національного характеру у процесі асиміляції у США.

Представлена стаття розглядає еволюцію ідентичності жінок, що є іммігрантками першого покоління з Латинської Америки до США. Гендерний національний характер іспаномовних народів досліджували з точки зору полярності жіночого та чоловічого національних характерів, а також з боку впливу гендерних та культурних цінностей на успішність у навчанні іммігрантів із Латинської Америки в США [Englander 2012]. Крізь призму гендера дослідники вивчали проблеми співвідношення акультурації в приймаючій культурі та схильності до агресії або злочинності [Stevens 1965, Guilbaut 1992, Brooks 1997].

З огляду на поняття *marianismo* і *machismo* досліджувалися питання сімейних цінностей, розподілу домашніх обов'язків, проблеми домашнього насилля [Alvarez 2007; Kulis 2003; Mayo 1996; Galanti 2003].

Соціокультурний та лінгвістичний аспекти асиміляції та стереотипізації з огляду на певні *зовнішні ознаки* суб'єкта імміграції не слугували спеціальним предметом дослідження. Крім того, недослідженим залишається «деконструкція» аутентичності культурно-гендерної ідентичності іммігрантів з Латинської Америки в США в процесі інтеграції в американське суспільство. Дана стаття, в якості **об'єкта** розглядає жіночий національний характер іммігранта з Латинської Америки. **Предметом** дослідження є мовні та мовленнєві паттерни, що виступають індикаторами еволюції ідентичності.

Метою статті є виявлення ролі етнічних та расових зовнішніх ознак при асиміляції та «ксеностереотипізації» суб'єкта імміграції (зокрема, жінки), а також специфіка та характер еволюції жіночого національного характеру у іммігрантів з Латинської Америки, враховуючи мовні та мовленнєві індикатори «деконструкції» аутентичності. Для реалізації поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- висвітлити проблему латиноамериканської імміграції у США;
- надати визначення національним гендерним характеристикам – *marianismo* та *machismo*; виявити переосмислення гендерних ролей у співвідношенні до перегляду культурної та національної ідентичності;
- виявити особливості вживання іспаномовного компонента (включаючи зміну семантики) в англійськомовних літературних творах письменників латиноамериканського походження.

Терміни “Latina(o)” та “Hispanic” вживаються у дослідженні як взаємозамінні, адже вони є офіційними етнонімами. Проте термін “Hispanic” був офіційно запропонований урядом США у 1970 році та є менш прийнятним ніж термін “Latina(o)”, оскільки його фактично нав'язало бюро перепису населення, а також тому, що він є надто генералізованим і апелює до іспанської мови (іспаномовності), не наголошуючи на етнічному походженні або рідній країні іммігранта.

Термін “Latina(o)” походить з американського варіанту іспанської мови і був офіційно введений урядом США у 1990-ті роки. Під цим терміном розуміють жінку (*Latina*) або чоловіка (*Latino*) латиноамериканського походження. Хоча терміну “Latina(o)” в цьому дослідженні надається перевага, термін “Hispanics” вживається за необхідністю, з метою наголошення узагальнених уявлень та забобонів про спільноти іспаномовного походження. Описуючи безпосередньо вихідців з Мексики, Куби або Пуерто-Ріко, ми вживаємо конкретизовані етноніми (мексиканці, кубинці, пуерторіканці).

“Жіночий національний характер” іспаномовних жінок називають «*marianismo*», а “чоловічий національний характер” – «*machismo*». Відомо, що головною гендерною особливістю іспаномовного суспільства є його патріархальність та сфокусованість на маскулітності [Юнацька 2007, с. 333]. У процесі асиміляції, прийняттю або відхиленню цих цінностей передують період переоцінювання цінностей рідної культури та їх порівняння з цінностями культури мейнстріму. Так, латиноамериканська іммігрантська культура (*home culture*) зіштовхується з американською культурою.

Вочевидь, що іммігранти будь-якого покоління, а також першого покоління, що приїхали у США у дитячому віці, схильні приймати цінності нової культури та нерідко радикально «деконструювати» свою культурну ідентичність. Розглянемо приклад Дж. О. Кофер (J. O. Cofer), іммігрантки першого покоління з Пуерто-Ріко в США, що приїхала до Сполучених Штатів зі своєю родиною чотирьохрічною дитиною та сьогодні є успішною письменницею. Бажання асимілюватися у США виникло у Дж. О. Кофер, коли вона мешкала в латиноамериканському кварталі (*barrio*), у спеціальному будинку, призначеному для вихідців з Латинської Америки (*El Building*) [Cofer 1993, с. 179]. Родина жила відповідно до суворих консервативних норм пуерто-ріканського суспільства: спілкувалися зазвичай

іспанською, продукти харчування купували у спеціальній крамничці для іспаномовних спільнот (*bodega*), залишалися католиками та кожну неділю відвідували церковну месу, дитина навчалася у католицькій школі і мала сповідувати католицтво (*strict Catholicism*) [Cofer 1995].

Проте одного дня, напередодні Різдва дітям повідомили, що вони більш не святкуватимуть день Трьох Королів, адже вони живуть тепер у США, а не у Пуерто-Ріко: "...since we were in *Los Estados* now, we would get our presents on December 25 instead of *Los Reyes, Three Kings, when gifts are exchanged in Puerto Rico*" [Cofer 1993 a]. Так, вперше діти відчули зіткнення двох культур та початок процесу асиміляції.

Процес асиміляції тісно пов'язаний з фізичним сприйняттям людини мейнстрімом. Замість внутрішнього наповнення, інтелектуальних та духовних рис, люди схильні помічати щось «чуже», те, що відрізняє людину від більшості. У випадку з іммігрантами з Пуерто-Ріко у США, це в першу чергу, колір шкіри та іншомовний акцент. Фактично, за словами Віктора Ернандеса Круза (Victor Hernández Cruz), імміграція і є історією тіла *migration is the story of my body* [Cofer 1993 a]. Розповідаючи «історію про своє тіло», Дж. О. Кофер поділяє її на чотири частини: Skin, Color, Looks та Size. Оскільки родина письменниці іммігрувала до США, коли вона була маленькою дитиною, її внутрішнє і фізичне визрівання відбувалося водночас з процесом культурної асиміляції.

Компонент *Hispanic appearance* є одним з головних проблем, яких торкається Дж. О. Кофер. В Пуерто-Ріко зовнішність іммігрантки повністю співпадала з латиноамериканським ідеалом краси. Її мати була також гарною привабливою жінкою за пуерто-ріканськими стандартами (*a stunning young woman by Latino standards*) [Cofer 1993 a]. Джудіт згадує, що всюди, де вони з'являлися з матір'ю, її вважали красунею: *I remember going into a bodega for our groceries and being given candy by the proprietor for being bonita, pretty* [Cofer 1993 a].

Більш того, Джудіт вважалася білою на своїй батьківщині, але переїхавши до США, вже сприймалася як «смуглява»: *I was born a white girl in Puerto Rico, but became a brown girl when I came to live in the United States*. Її вважали високою в Пуерто-Ріко, а у США сприйняття її росту виявилось кардинально іншим: *My Puerto Rican relatives called me tall; at the American schools, some of my rougher classmates called me Skinny Bones, and the Shrimp...*[Cofer 1993 a].

Зіткнення двох культур актуалізується у дискурсі Кофер шляхом вживання відповідних етнонімів, а також специфічної лексики (зокрема, іспанської), що має ідентифікувати за кольором шкіри (*Latina, Puerto Rican girl, blanca, person of color, paloma blanca, la gringa*), наприклад: *As a Puerto Rican girl born of "white" parents, I spent the first years of my life hearing people refer to me as blanca, white.... In America, I am a person of color, obviously a Latina. On the Island I have been called everything from a paloma blanca.... to la gringa...*[Cofer 1993 a].

Для іммігрантки відчуття чужерідності не було приємним, у зв'язку з чим вона наголошує: *It was the mean brother who first referred to me as "colored" ...*[Cofer 1993 a].

Крім очевидного відчуження іммігранти зіштовхуються з відверто образливим ставленням євро-американців, що відбивається у пейорації мовлення. Кофер розповідає, як у дитинстві мріяла про ляльку, яку бачила у супермаркеті у Петерсоні, Нью Джерсі. Дитина спочатку не наважувалася навіть підійти до незвичайної ляльки, а коли вже торкнулася її, то господар крамниці відреагував наступним чином: *"Don't come in here unless you gonna buy something. You PR kids put your dirty hands on stuff. You always look dirty. But maybe dirty brown is your natural color" ...*[Cofer 1993 a]. Так, дискримінація за кольором шкіри (*color prejudice*) виявляється однією з найбільш розповсюджених та у мовленні вербалізується через образливу лексику та риторичку, якій іммігрантка згодом намагається протистояти: *My skin, my size, and my appearance were variables – things that were judged according to my current self-image.....*[Cofer 1993 a].

Кофер наголошує на успішній інтеграції до американського суспільства, якої вона досягає в результаті своєї успішної публічної індивідуальності (*public individuality*), що цінується у США, тобто вона має змогу виявляти свої творчі та інтелектуальні здібності, які згодом цінують оточуючі. При цьому її зовнішність сприймається також, як незвична, хоча вже у дещо позитивно-забарвленому сенсі: *In college I suddenly became an exotic woman....*[Cofer 1993 a].

Інтерес становить той факт, що навіть після успішної «деконструкції» аутентичної ідентичності, культурна самоідентифікація та ідентифікація іншими людьми відрізняються. Для багатьох евро-американців, у стереотипізованій свідомості асимільована іммігрантка залишається *іношою* та *чужою*. Розглянемо наступний приклад: у старших класах середньої школи, Д. Кофер закохується у хлопця евро-американця і дуже радіє, коли усвідомлює взаємність почуттів. Хлопець запрошує Джудіт на побачення, а коли вона з ентузіазмом готується до побачення Тед (хлопець) телефонує їй аби попередити, що побачення не відбудеться. Справа в тому, що батько Теда поцікавився, з ким він іде на побачення і, коли виявилось, що з пуерторіканкою, він заборонив синові цю зустріч: *“Ortiz? That’s Spanish, isn’t it?” the father asked.... Ted’s father had shaken his head. No. Ted would not be taking me out. Ted’s father had known Puerto Ricans in the army. He had lived in New York City while studying architecture and had seen how the spics lived. Like rats.....*[Cofer 1993 a]. Відверто дерогативна лексика (*spics rats*) підкреслює зневажливе ставлення білого американця до «латіна(ос)».

Слід зазначити, що існує так званий *media-engendered image*, тобто породжений медіа образ латиноамериканки. Засоби масової інформації також відіграють суттєву роль у закріпленні глузливого образу латиноамериканської жінки в американському менталітеті, а саме, як некваліфікованої, неосвіченої людини, що погано володіє англійською (*housemaid, counter girl, Hispanic maid, mispronouncing words*)...[Cofer 1993]. Механізми послаблення популярності цього образливого образу зосереджені, перш за все, в успішному оволодінні англійською мовою та отриманні високої кваліфікації (освіти).

Результати дослідження підтверджують, що асиміляція незмінно супроводжується зіткненням культур. У іммігрантів першого покоління аутентичність проходить процес адаптації до мейнстріму. Виявлено, що асиміляція може детермінувати «перегляд» ідентичності, а надалі її деконструювання. З метою досягнення успішної інтеграції у суспільство та в результаті цього перегляду «хіспанікс» нерідко деконструюють аутентичну гендерну ідентичність, відмовляючись від «аутентичної етнічності» та генеруючи дискурс мейнстріму.

Реалізація рівноправності жінок та деконструкція ідентичності громадян-представників «подвійної культури» (*dual culture*) у більшості випадків означає успішність публічної ідентичності (*public individuality*) та певний утих приватної ідентичності (*private individuality*). Суттєву роль в процесі асиміляції відіграють расові/зовнішні ознаки, позаяк вони безпосередньо пов’язані зі стереотипізацією і ускладнюють процес інтеграції. Дерогативна лексика наділяє латиноамериканських жінок консервативними пейоративними штампами, апелюючи, зокрема, до зовнішності та некваліфікованості. Головним мотивом протесту проти упередженого ставлення до іммігранток є бажання вважатися американкою (*to belong*).

Іспаномовний компонент у мовленні англійською може вживатися не лише з метою пейорації риторики, а також для підкреслення належності до «подвійної культури», контрастного сприйняття та різних цінностей культур США та країн Латинської Америки. Фактично всі автори латиноамериканського походження інкорпоруєть іспаномовний компонент у власне мовлення англійською мовою. Іспанізми також вживаються з метою емоційного забарвлення та з акцентом на тому, що громадяни іспаномовного походження є невід’ємною частиною американської культури.

У подальшому доцільно розглянути ті екстралінгвальні чинники, що сприяють процесу інтеграції до американського суспільства, а також відповідні мовні та мовленнєві індикатори еволюції ідентичності.

Література

- Юнацька А.Б.* Диалог "англо-американской" и испаноязычных культур: гендерный аспект // Анна Борисівна Юнацька // Культура народов Причерноморья. – Симферополь: Науч.журн., 2007. – № 110. – Т. 2 – С. 333-336.
- Alvarez, L.* Derecho u obligacion?: Parents' and youths' understanding of parental legitimacy in a Mexican origin familial context. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 29(2), 2007. – pp.192-208.
- Brooks A.* Post-feminisms: Feminism, Cultural Theory and Cultural Form. London: Routledge, 1997. – 234 p.
- Cofer O.J.* Silent Dancing // *Visions of America*. – New York: Persea Books, 1993. – P. 179-186.
- Cofer J.O.* The Myth of the Latin Woman: Or I Just Met a Girl Named Maria // *Judith Ortiz Cofer* [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.academia.edu/8146983/Cofer_Judith_Ortiz_The_Myth_of_the_Latin_Woman_Or_I_Just_Met_a_Girl_Named_Maria_essay_1995.
- Cofer J.O.* The Story of My Body // *Judith Ortiz Cofer* [Електронний ресурс]. – Режим <http://jackiewhiting.net/AmStudies/FinalExam/MyBody.pdf> 1993a.
- Englander K., Yanez Carmen, Barney Xochitl* Doing Science within a Culture of Machismo and Marianismo // *Karen Engkander, Carmen Yanez, Xochitl Barney* // *Journal of International Woman's Studies*, Vol 13 #3. – 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: <http://vc.bridgew.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1032&context=jiws>.
- Galanti, G.* The Hispanic Family and Male-Female Relationships: An overview. *Journal of Transcultural Nursing*, 14 (3), 2003. – PP. 180-185.
- Guilbault R. del C.* Americanization is Tough on "Macho" // *Encountering Cultures. Reading and Writing in a Changing World* / ed. by R.Holeton, NJ: A Blair Press Book, 1992. – P. 34-36.
- Kulis S., Marsiglia F.F., Hurdle D.* Gender Identity, Ethnicity, Acculturation, and Drug Use Exploring Differences Among Adolescents in the Southwest // *Journal of Community Psychology*, Arizona State University: Wiley Periodicals, Inc., Vol.31, # 2, 1 - 22, 2003. – 22 p.
- Mayo, Y.Q., & Resnick, R.P.* The impact of Machismo on Hispanic women. *Affilia*, 11 (3), 1996. – pp. 257-277
- Stevens, E.P.* Mexican Machismo: Politics and value orientations. *Political Research Quarterly*, 18, 1965. – pp. 848-857.